

Eenzaamheid op de lokale agenda

Zowel op nationaal als internationaal niveau wordt het thema eenzaamheid steeds belangrijker. In samenwerking met de Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten vzw (VVSG vzw) bracht het Society and Ageing Research Lab (SARLab) van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) in 2021 in kaart in welke mate Vlaamse lokale besturen actief zijn om eenzaamheid in hun gemeente tegen te gaan.

233

van de 300 Vlaamse gemeenten vulden de bevraging in

75%

van de lokale besturen vindt hun aanpak van eenzaamheid betekenisvol voor de gemeente

77%

van de lokale besturen kadert de eenzaamheidsaanpak in de doelstelling van zorgzame buurten of buurtgerichte zorg

71%

van de lokale besturen maakt geen onderscheid tussen eenzaamheid en sociaal isolement

Sociaal isolement verwijst naar het tekort aan sociale relaties. Mensen die alleen zijn en weinig contacten hebben, kunnen we sociaal geïsoleerd noemen. Sociaal isolement is objectief en telbaar.

Eenzaamheid is subjectief en gaat over de ervaring van een persoon, zoals een ervaren gebrek aan intimiteit, kwantiteit en kwaliteit van sociale relaties. Eenzaamheid voelt voor iedereen anders aan. Een klein sociaal netwerk verhoogt de kans op eenzaamheid. Toch zijn er mensen met een klein netwerk die niet eenzaam zijn. Het omgekeerde geldt ook. Mensen met een uitgebreid netwerk, kunnen zich eenzaam voelen.

Lokale besturen bereiken mensen met eenzaamheid op verschillende manieren

60%

van de lokale besturen geeft aan dat het niet evident is om mensen in eenzaamheid te bereiken

50%

van de lokale besturen maakt gebruik van een vertrouwenspersoon op wijkniveau

Verder worden nog andere wegen gebruikt om mensen in eenzaamheid te bereiken, zoals

- ▶ de sociale dienst van de gemeente
- ▶ huisbezoeken
- ▶ een signaalfunctie in gemeentelijke kanalen of externe kanalen, zoals sleutelfiguren in de buurt
- ▶ (telefonische) meldpunt(en) voor eenzaamheid

Bij jongeren en jongvolwassenen zijn het vooral de scholen, CLB's en jeugdhuisen die helpen om die leeftijdsgroepen te bereiken.

Verskillende soorten interventies

De lokale besturen zetten in op verschillende interventies om eenzaamheid aan te pakken, zoals

- ▶ huisbezoeken
- ▶ ontmoetingen stimuleren tijdens activiteiten, burenhulp of buddywerkingen
- ▶ werken aan sociale en digitale vaardigheden
- ▶ psychosociale ondersteuning
- ▶ buddy's en de creatie van betekenisvolle rollen
- ▶ telefonisch contact en praktische ondersteuning

Bij ouderen wordt er vaak ingezet op telefonisch contact of praktische ondersteuning, met focus op zorg en steun.

Eenzaamheid in alle levensfasen

98%

van de lokale besturen richt het eenzaamheidsbeleid op ouderen (60+)

40%

richt zich ook op jongeren, jongvolwassenen of jongeren

De focus op eenzaamheid in het vroegere leven kan eenzaamheid op latere leeftijd verhelpen. Eenzaamheid moet dus preventief worden aangepakt. Het doctoraatsonderzoek van Switsers (2021) pleit ervoor om eenzaamheid aan te pakken en te benaderen vanuit een levensloopperspectief. Het is een goede zaak dat ongeveer 40% van de lokale besturen bezig is met eenzaamheid bij jongere leeftijdsgroepen, maar de meeste besturen richten zich nog sterk op de oudere leeftijdsgroep.

Bewustmaking rond eenzaamheid

70%

van de lokale besturen werkt aan bewustmaking rond eenzaamheid

Dat doen ze vooral via de volgende kanalen:

- ▶ sociale media
- ▶ gemeentelijk infoblad
- ▶ specifieke magazines of websites
- ▶ affiches

Noden voor de toekomst

62%

van de lokale besturen geeft aan meer ondersteuning nodig te hebben om eenzaamheid aan te pakken.

Verskillende noden of ondersteuningsbehoeften werden aangehaald, zoals

- ▶ in het bijzonder nood aan expertise om eenzame burgers te bereiken
- ▶ nood aan expertise, kennis en methoden over eenzaamheid
- ▶ tekort aan financiële middelen, personeelsmiddelen in het bijzonder voor het lokaal dienstencentrum
- ▶ tekort aan vrijwilligers
- ▶ nood aan betere samenwerkingsverbanden, zowel met interne als externe partners

